

Drottningens totempåle

Anders Björklund

En totempåle från haisla-folket i British Columbia sågades ner och skeppades till Sverige 1929. Pålen låg under nära 50 år i magasin innan den behandlades av konservatorer vid Vasamuseet och därefter utställdes i det nybyggda (och för totempålen särskilt anpassade) Etnografiska museet i Stockholm 1980.

1994 beslutade den svenska regeringen att totempålen skulle återsändas till haisla "som gåva". Med den formuleringen ville man undvika prejudicerande följder, då en gåva sågs som en engångsföreteelse. Den faktiska återtransporten av pålen skedde först 2006 och haisla hade då deklarerat att man avsåg att bevara den för framtiden. Men några år senare lades totempålen ut på en gammal gravplats i skogen för att bli till mull och återgå till Moder Jord.

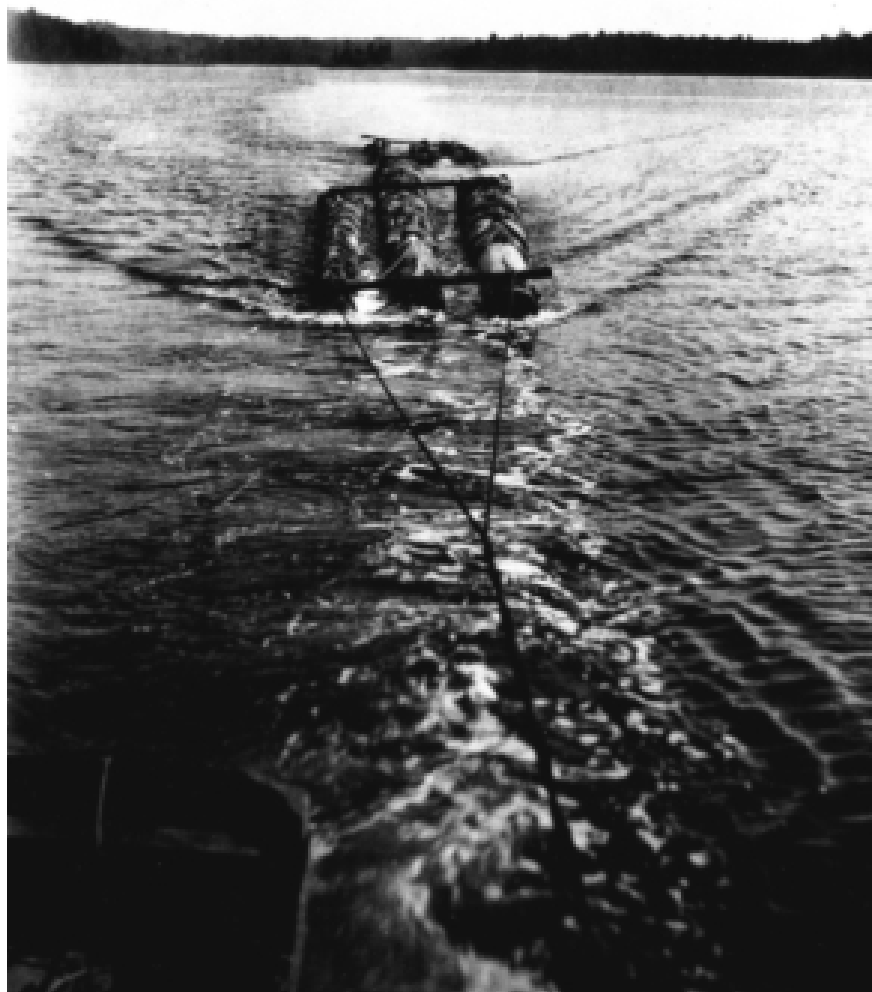
Artikeln berättar om ett annat och besläktat totempåleärende, som belyser hur kulturkonflikter kunnat uppstå kring ett gåvobytes innebörder och att en gåva kan betyda mer än att bara ge bort ett föremål.

De svenska folklivsforskare som energiskt utforskade och kartlade det bortdöende allmogesamhället kring sekelskiftet 1900 hade lika engagerade kollegor i Nordamerika. Här fanns ett intresse för de tidiga nybyggare och pionjärer som uppodlade och trängde djupare in i vildmarken. Men dåtidens etnografer och museer i USA och Kanada riktade också sin insamling mot kontinentens urbefolkning, som genom farsoter, svält och krigföring hade marginaliserats på gränsen till utrotning. Ur museernas perspektiv var det nödvändigt

att genomföra kulturhistoriska "räddningsaktioner" då hela folkgrupper hade gått under, många byar hade tömts på sin befolkning och hela föremålsvärldar gick mot sin upplösning. Att det material som insamlades också framstod som exotiskt och publikdragande stärkte naturligtvis engagemanget.

Ett fält av särskild intresse var British Columbia, den västligaste av Kanadas provinser. Inte bara museer utan också kommersiellt inriktade uppköpare och samlare deltog här i jakten på masker, vapen och textilier.¹ Särskilt prestigeladdade var de pampiga totempålarna. Urbefolkningen ansåg det vara tingens naturliga ordning att gamla och ruttna pålar föll till marken och återgick till Moder Jord. Men de eurokanadensare och västerlänningar som genomfor Nordvästkusten ansåg istället att det var viktigt att bevara totempålarna och ett stort antal kom därför via lastbil, tåg och fartyg att föras till Kanadas, USA:s och Europas museer där de ännu idag utgör blickfång i entréhallar och utställningssalar.

Insamlandet av totempålarna mötte ibland kritiska röster från grupper inom urbefolkningen som ännu förmådde göra motstånd. Och faktiskt började också inflyttade kanadensare att protestera och kräva restriktioner av totempåleexporten, eftersom den ansågs hota en visserligen liten men dock växande turistnäring. De fristående totempålarna var inga fornminnen – de flesta restes från mitten av 1800-talet och några decennier framöver – men de utgjorde ett unikt inslag i landskapet

Här bogseras totempålar på Nass River 1929 under ledning av etnografen Marius Barbeau som också fotodokumenterade aktionen. Pålarna hade fällts med såg och fraktades ut ur nishga-folkets reservat. Idag står de i entréplanet på Royal Ontario Museum på Toronto. Foto: Canadian Museum of History, 73044.

och borde därför få stå kvar. Kanadensiska myndigheter engagerades i frågan och startade ett särskilt projekt ("Preservation of Totem Poles in British Columbia") som syftade till att iståndsätta särskilt intressanta totempålar på plats, eller – när detta absolut inte var möjligt – försöka rädda in dem på något museum. Man antog också en "Indian Act Amendment" år 1927, som stadgade att totempålar inte fick försälgas (inte ens av ägarna/indianerna själva) eller flyttas bort utan myndigheternas tillstånd. I bakgrunden till såväl renoveringsprojekt som regelverk fanns etnografiska pionjärer som Marius Barbeau och Harland I. Smith.²

En komplicerad gåva

Till "räddningsaktionerna" kan möjligen också räknas den inställda insats, som ska beskrivas i det följande. Det handlar om en mycket rikt snidad totempåle från byn Nootka på Vancouver Island. Pålen blev omtalad då den gavs som gåva från moachaht-folket till "His Excellency the Governor-General Lord Willingdon and lady Willingdon" vid deras officiella besök av en bosättning vid Yuquot (också kallad Friendly Cove) i april 1929.³ Den praktfulla totempålen – enligt en uppgift rest 1877, enligt en annan 1915⁴ – var drygt 15 meter hög och nära en meter grov i basen. Willingdons tog tacksamt emot pålen för den brittiska drott-

ningens (det vill säga drottning Mary, kung Georg V:s gemål) räkning med tanken att den för framtiden skulle kunna pryda residenset "Rideau Hall" i huvudstaden Ottawa.

Men med gåvan följde en serie oanade komplikationer. Bland Nordvästkustens urbefolkningar upprätthölls en gåvofest-tradition (potlatch) som bland annat kunde innehålla ceremoniella gåvor, där det inte var självklart att föremålen bokstavligen skulle byta fysisk ägare eller plats. Moachaht tillhörde de folkgrupper som uthålligast slog vakt om denna uråldriga tradition.⁵ En gåva borde tacksamt tas emot, men lika generöst raskt återbördas till givaren – allt annat ansågs lika skymfligt som ohyfsat. Om detta visste det brittiska guvernörsparet Willingdon ingenting.

Det var "Captain Jack" – en av moachaht-folkets hövdingar – som på stammens vägnar hade arrangerat gåvan, som överlämnades under en ceremoni med dansande krigare och recitationer i ett av långhusen.⁶ En månad senare ankom ett brev till Department of Indian Affairs i Victoria i vilket Excellensen Willingdon bad om hjälp att få den nyförvärvade pålen förd till Ottawa. Man hade kontaktat järnvägsingenjören vid Canadian National Railway T. B. Campbell ("a man of few

words", känd i hela distriktet som "Totem Pole Campbell" eftersom han tjänstgjort som dådkraftig arbetsledare inom projektet "Preservation of Totem Poles") och denne hade i sin tur kontrakterat manskap för pålens nedtagning och transport.

Det som förestod var ett komplicerat jobb som krävde en kombination av erfarenhet och stor varsamhet för att inte totempålens sniderier skulle ta skada. Men också en pråm behövdes, bogserad av lämplig kustångare för färden via Victoria mot Vancouver och närmaste järnvägslinje. Excellensens brev innehöll samtidigt önskemål om råd utifall något slags gengåva borde tillsändas Captain Jack.

Någonting för ingenting

En förbryllad tjänsteman vid Department of Indian Affairs besvarade Excellensens fråga med att det nog aldrig varit meningen att pålen skulle flyttas från platsen. Tvärtom trodde man sig redan under gåvoceremonin i april ha överenskommit att pålen skulle stå kvar, men förses med en mässingsskylt som visade att den överlämnats som gåva och därmed ägdes av Lord och Lady Willingdon. Men nu var alltså "Totem Pole Campbell" med ångare och armstarka karlar redan på ingång, pålen

Procession av dansare från moachaht-folket iklädda ceremoniklädsel i samband med överlämnandet av den totempåle som skymtas i bakgrunden. Foto nr: Am,B50.8. © The Trustees of the British Museum.

snart under nedmontering och saken i ett exekutivt läge. Hur en gengåva skulle utformas var för övrigt inte helt lätt att fastslå; om totempålen var ”potlached” på ordinarie sätt så krävdes något slag av motprestation, men om den var given som en ”cultus potlach” – med betydelsen ”någonting för ingenting” – så förväntades ingenting tillbaka.⁷

Efter konsultationer klarlades att det här varit fråga om en reguljär potlatch och en gengåva framtogs därför snabbt: ett inramat fotografi föreställande de båda Excellenserna. Fotot överlämnades till Captain Jack, men det rådde osäkerhet om tillräcklig balans därmed uppstått i gåvoutväxlandet. En erfaren ”Indian Commissioner” fanns på plats för att försöka läsa av reaktionerna. Han tvingades rapportera ”... from very careful observation I feel sure Captain Jack was disappointed”. Uppenbarligen krävdes mer av konkret diplomati för att övertrumfa Excellensernas klavertramp.

Förslaget blev nu att förstärka gengåvan med ett fickur (”it need not be an expensive one”) med någon passande ingraverad text på locket. Ett sådant fickur med kedja läm-

pade sig väl att visa upp vid olika tillfällen och alla inom moachaht-folket kunde på så sätt påminnas om att ett gåvobyte hade skett. Samtidigt påpekades att ett fickur ju utgjorde en användbar och varaktig present, som – om den sköttes väl – kunde passera vidare till Captain Jacks arvingar när det blev så dags.

Ändå skar det sig nu ordentligt. Gåvobytet liksom förberedelserna för nedtagning och transport av totempålen var långt gångna då järnvägsingenjören Campbell i slutet av juli 1929 tvingades sända ett nödrop per telegram:

”INDIANS ALARMED ABOUT REMOVAL AND IT IS EXPECTED POLE WILL REMAIN ON ORIGINAL SITE STOP”

Det visade sig att Captain Jack bara var ”Sub-Chief” och hans rätt att ge bort totempålen ifrågasattes av en annan och viktigare hövding, Chief Napoleon Maquinna, ättling till en ännu mer berömd hövding, Chief Mokwinna. Nu växte tveksamheten bland admi-

<table border="1"> <tr> <th>CLASS OF SERVICE</th> <th>PRICES</th> </tr> <tr> <td>Day Message</td> <td>50c</td> </tr> <tr> <td>Night Message</td> <td>75c</td> </tr> <tr> <td>Special Message</td> <td>1.00</td> </tr> </table>	CLASS OF SERVICE	PRICES	Day Message	50c	Night Message	75c	Special Message	1.00	<h1>CANADIAN NATIONAL TELEGRAM</h1>	<table border="1"> <tr> <td> Connecting Connection with WESTERN UNION TELEGRAPH CO. Cable Service to all the World Money Transferred by Telegram </td> </tr> </table>	Connecting Connection with WESTERN UNION TELEGRAPH CO. Cable Service to all the World Money Transferred by Telegram
CLASS OF SERVICE	PRICES										
Day Message	50c										
Night Message	75c										
Special Message	1.00										
Connecting Connection with WESTERN UNION TELEGRAPH CO. Cable Service to all the World Money Transferred by Telegram											
HAZELTON BC 29											
DEPARTMENT OF INDIAN AFFAIRS OTTAWA ONT											
PREPARATIONS MADE TO COMMENCE OPERATIONS AT HOOTRA NEXT WEEK COST DELIVERED OTTAWA SAY SEVENTEEN HUNDRED DOLLARS STOP S L HOWE PROVINCIAL SECRETARY STATES IN VANCOUVER PROVINCE JULY TWENTIETH INDIANS ALARMED ABOUT REMOVAL AND IT IS EXPECTED POLE WILL REMAIN ON ORIGINAL SITE STOP IN VIEW OF THIS STATEMENT HESITATE TO INCUR EXPENSE WITHOUT YOUR AUTHORITY REPLY											
T R CAMPBELL											

Telegram från ”Totem Pole Campbell” till Department of Indian Affairs i Ottawa i juli 1929 angående problem som uppstått inför totempålen förflyttning. Källa: Public Archives Canada. Indian Affairs (RG 10, Volume 4087, file 507, 787-2B).

Lord and Lady Willingdon med hövding Captain Jack stående mellan sig. Bildtexten på fotografiet från British Museum berättar att totempålen mottogs som gåva till drottningen men att Lord Willingdon gav den åter till byn. 1933 fälldes totempålen av en storm. Foto nr: Am,B50.7. © The Trustees of the British Museum.

nistratörerna i Ottawa. Vågade man sätta igång projektet på så osäkra premisser? Kostnaden hade också rakat i höjden, de beräknades nu till orimliga 1 700 dollar (motsvarande cirka 25.000 dollar i dag) och det började bli dags att tydliggöra för Excellenserna vilka konsekvenser som följde med den gåva de accepterat.

Att nu även media börjat intressera sig för frågan gjorde inte saken bättre. *The Vancouver Province* (20 juli 1929) omtalade urbefolkningens upprördhet över flyttplanerna och i *Victoria Colonist* (19 juli 1929) raljerades över projektet: "When is a gift not a gift?" Artikeln berättade hur man på plats i Nootka hade varit överens om att pålen skulle stå kvar i byn fastän ägd av Excellenserna, men åter i Ottawa hade dessa tydligen etablerat en an-

nan minnesbild och därför förberett avhämtningen.

Kanske var det lika bra att låta pålen vara kvar där den stod? Ärendets besvärande utveckling föredrogs inför Generalguvernören som nu tvärvände och beslöt i enlighet med förslaget. Resultatet framgår av ett telegram till totempåleflyttarna avsänt den 28 augusti 1929:

"DO NOT REQUIRE TOTEM POLE FOR OTTAWA THANK YOU"

Diplomati med guldprova och mässingsskylt

Nu kvarstod att för folket i Nootka och omvärlden förklara kovändningen. Idén om ett fickur till Captain Jack och en mässingsskylt till totempålen kom här att representera inte

bara en balansakt gällande gåvor utan också en kostnadseffektiv ansiktsräddning. För den som i efterhand skärskådar processen kan det framstå som att det nu var de kanadensiska myndigheterna som praktiserade urbefolkningens ceremoniel då de iscensatte ett slags "cultus potlach" – "någonting för ingenting".

I november 1929 meddelades från "Office of the Comptroller of the Household"⁸ vid Government House i Ottawa att fickuret införskaffats och försetts med inskription riktad till "Chief Jack". Överlämnandet skulle ske i Nootka, men komplicerades av att hövdingen brevledes meddelade att han hade tänkt vara i Vancouver under någon månad. Det framfördes att gåvan lika gärna kunde hämtas vid det därvarande Indiankontoret, men Captain Jack dök aldrig upp och inte heller kunde man finna honom i Victoria. Istället sändes fickuret till den senast kända adressen, "Christie Indian Residential School" i Kakawis på Vancouver Island.

Och nu gick det äntligen vägen. I december kunde internatskolans pastor vid en liten ceremoni läsa upp ett gåvobrev från Generalguvernören och överlämna guldrovan med kedja till Captain Jack. På (den illitterate) hövdingens vägnar formulerades därefter en tackskrivelse:

"He wishes His Excellency to be assured that the disposition of the pole as decided upon is not only quite satisfactory to him, but that he and the entire tribe of Moachahts feel greatly honored to have on their reservation this monument to the first visit of a Governor General to the West Coast of Vancouver Island."

Enligt ett referat i *Victoria Times* (20 januari 1930) var gulduret det finaste som någonsin setts utmed kusten, "inspected by all the Indians present at the ceremony and since that time has been admired by countless natives up and down the coast".

Den länge förberedda mässingsskylten med måtten 40 × 50 cm levererades från ett gjuteri i januari 1930. I mars kunde så "Totem Pole Campbell" applicera "Barretts Elastic Plasticgum" (för att förhindra framtida röta) på pålens planhyvlade baksida och skruva fast skylten. Texten i relief löd:

"THIS TOTEM POLE WAS PRESENTED TO HIS EXCELLENCY LORD WILLINGDON, GOVERNOR-GENERAL OF CANADA, BY THE SUB-CHIEF, CAPTAIN JACK, ON THE OCCASION OF HIS VISIT TO FRIENDLY COVE IN VANCOUVER ISLAND. IN GRATEFULLY ACCEPTING THE GIFT, LORD WILLINGDON REQUESTED SUB-CHIEF TO ALLOW THE POLE TO REMAIN IN ITS PRESENT SITE AND TO BE CARED FOR BY THE NOOTKA INDIANS IN RECOLLECTION OF THE FIRST VISIT PAID BY A GOVERNOR-GENERAL TO FRIENDLY COVE AND TO THE WEST COAST OF THE ISLAND OF VANCOUVER IN APRIL 1929."

Svenskarna och deras totempåle

Ärendet med drottningens totempåle var därmed avslutat. Men under ungefär samma period pågick också ett svenskt totempåle-äventyr. I december 1929 hade en skrivelse från "Prime Minister, Province of British Columbia" S. F. Tolmie riktats till kontoret för "Indian Affairs" i Ottawa med frågor kring ett antal flyttade och/eller försålda totempålar. Det rädde ju enligt "The Indian Act" exportförbud och ändå verkade man från centralt håll låta totempålar flöda ur landet i riktning mot USA och Europa. Och Tolmie kunde inte låta bli att hänvisa till det kända faktum att till och med den höge Generalguvernören i Ottawa iakttagit lämplig avhållsamhet i frågan "...when he refused to take from the Province a totem pole presented to him at Friendly Cove. To make sure that it would not be removed in the future, he had a brass plate placed on it, to be held in trust for them and the Department of Indian Affairs".

Totempålen från haisla-folket transporterades 1929 med lastfartyg från Prince Rupert i British Columbia till Stockholm och restes med hjälp av stadsbud på museigården. Med sitt unika förvärv kunde Etnografiska museet nu räknas in bland de högst rankande museerna i Europa. Totempålen drog stora besökarskaror veckorna efter invigningen och förevisades i journalfilmer på bioograferna Röda Kvarn och Palladium. Foto: Etnografiska museets bildarkiv.

Haislas gamla totempåle lades efter långa resor och många äventyr till vila på en gammal indiansk begravningsplats. Foto: Tony Sandin, Etnografiska museets bildarkiv.

Med denna eleganta omtolkning av historien om gåvan från folket i Nootka framstod Generalguvernörens hantering som föredömlig och Tolmie ville nu ställa frågor också om andra pålars öden, till exempel: ”Was a totem pole removed from Gardner Canal in 1927 or 1928?”

Och visst var det så. Totempålen vid Gardner Canal sågades ner på initiativ av den svenske konsuln Olof Hanson och med handgriplig hjälp av den norske ”indianagenten” Iver Fougner. Totempålen ägare – en klan inom haisla-folket – var vid tillfället sysselsatta med fiske i ett annat område och det är oklart vad de ansåg om tillgreppet. Med Rederiaktiebolaget Nordstjernans M/S Axel Johnson skeppades pålen i tysthet från Prince Rupert till Stockholms Frihamn, Hjalmar Branting ordnade tullfrihet och Etnografiska museet tillfördes en riktig raritet.

När den svenska regeringen nära 80 år senare – efter en unikt utdragen och komplicerad repatrieringsprocess – bestämde att den gamla totempålen skulle återlämnas till haisla-folket uppstod också här problem som påminde om de med Drottningens påle.⁹ Svenskarna (som glömt sin Marcel Mauss om hur ”people of the American Northwest /.../ seek to outdo one another in their gifts.¹⁰) hade beslutat överlämna ”som gåva” vad haisla-folket ansåg vara stulet. Haisla lät nu – i bästa potlatch-tradition – tillverka en identisk kopia av totempålen och överförde den till Etnografiska museet via transportflyg. Detta kunde bara beskrivas som en äkta gåva och svenskarna var därmed övertrumfades. Då haisla-folket därefter lät sin nu återbördade gamla påle gå mot förmultning sattes en eftertrycklig och oåterkallelig punkt för gåvoutbytet.

*Anders Björklund, f.d. museichef, aff. professor
Saltsjö-Duvnäs*

Nyckelord: repatriering, gåvor, urbefolkning, museologi, Nordvästkusten

Noter

- 1 Den kanadensiska historikern Douglas Cole (*Captured Heritage. The Scramble for Northwest Coast Artifacts*, Seattle and London, 1985) har beräknat att 125.000 föremål från Nordvästkustens folk fördes till museer och samlare världen över.
- 2 Traditionen att resa totempålar – minnesmärken över en hövdings status eller en viktig händelse – anses sammanhänga med européernas ankomst. Det omgestaltade villkoren för Nordvästkustens folk, ökade behovet att markera revir och status liksom också tillgången på effektiva redskap som möjliggjorde de omsorgsfullt snidade pålarna. Se vidare Marius Barbeau: A recent Native Art of the Northwest Coast of America. *Geographical Review*, vol. 20, No. 2, Ottawa 1929).
Det material om pålen från Nootka som redovisas i det följande är hämtat ur Public Archives Canada, Indian Affairs (RG 10, Volume 4067).
- 3 Delar av förloppet finns beskrivet också i Ronald A. Hawker: *Tales of Ghosts: First Nations Art in British Columbia, 1922–61*. UBC Press 2003. Sid. 101 ff.
- 4 William C. Sturtevant (ed.): *Handbook of North American Indians*, v 7. Northwest Coast. Smithsonian Institution 1990.
- 5 Se vidare Carl Johan Gurt: Forms of ritual action among the Nuu-chah-nulth in the present situation. *Acta Americana* 1997:5, no 2.
- 6 En långt mer berömd Captain Jack var Kintpuash, hövding för modoc-folket i Kalifornien. Kintpuash hängdes åtalad för krigsbrott 1873 (*Wikipedia* 2015-10-03).
- 7 ”Potlatch” citeras här med källmaterialets stavning. Potlatch – en gåvofest och form för reciprok fördelning eller begränsning av rikedom – förbjöds i lag (1884). Myndigheterna ansåg att ceremonierna urartade och ställde till ekonomisk skada. Inskränkningarna av ceremonier samt kristen mission ledde till att delar av urbefolkningens religiösa och sociopolitiska strukturer nästintill kollapsade. Se till exempel Douglas Cole & Ira Chaikin: *An Iron Hand Upon the People: The Law Against Potlatch on the Northwest Coast*. UBC Press, 1990.
- 8 *The Comptroller of the Household* var och är en viktig funktionär kopplad till det brittiska

kungahuset och dess olika institutioner. Hen övervakar till exempel ett residents alla representativa verksamheter, personal, researrangemang etc.

- 9 Om det svenska totempåleäventyren och den repatrieringsdiskussion som pågick i mer än tre decennier, se vidare: Anders Björklund, *Höv-*

dingens totempåle – om konsten att utbyta gåvor. Stockholm 2016. Med förord av Lotten Gustafsson Reinius.

- 10 Marcell Mauss: *The Gift. The form and reason for exchange in archaic societies*. London 1990. S. 8.

SUMMARY

Her Majesty's Totem Pole

The collecting of native objects in British Columbia was intense around the turn of the 20th century. Among the objects, huge totem poles with elaborated carvings were especially sought-after. According to native tradition, generally totem poles went back to Mother Nature once they fell down from rot and age. But early travellers and ethnographers saw it differently – in their opinion it was important to save the poles, and so many were transported to museums in Canada, USA and even to Europe where they can be admired up to this day. To prevent further export, a special set of rules – an "Indian Act Amendment" in the year 1927 – was imposed stating that totem poles could not be sold (not even by the owners/the natives themselves) or removed without permission from the authorities. Among the persons that lobbied for the regulations were ethnographic pioneers like Marius Barbeau and Harland I. Smith.

A Gift with Complications

The key role in the following story was played by a very elaborated totem pole from the village of Nootka on Vancouver Island. This pole became much talked about as it was given as a gift from the "Moachaht-indians" to "His Excellency the Governor-General Lord Willingdon and lady Willingdon" on their visit to the village at Friendly Cove in April 1929. The Willingdon's gratefully accepted the gift on behalf of the British Queen with the prospect in mind that it would serve as a suitable decoration for their "Rideau Hall" residence back home in Ottawa.

But it turned out that the gift was more complicated than had been foreseen. The natives were

practicing ceremonial potlatch traditions that implied exchanges of gifts – symbolic as well as material. According to these rituals a gift was not necessarily followed by a removal of the object or a change of location. A gift should of course be gratefully received with all possible grace, but it could also be returned with the same grace, sometimes with some added valuable goods. Neglecting this reciprocity was seen as rude and shameful.

Evidently the Excellences and their staff knew too little about this when they asked for assistance in arranging for the transport of the pole to Ottawa. A bewildered functionary at the Department of Indian Affairs in Victoria wrote an answer explaining that probably nobody in the village had expected that the pole should ever leave the premises. On the contrary, according to his understanding it had already during the gift ceremony been agreed that the pole should not be removed. After complicated debates on the character of gifts and gifts in return, a framed photo of the two Excellences as well as a pocket watch with suitable engravings on the lid was produced, sent and received. But the problems did not end. Instead the whole process of the totem pole gift was questioned by important chiefs at the same time as the story started to engage journalists, all together something that alarmed the administration in Ottawa.

It was time for reconsideration and to inform the Excellences about the consequences of the gift that they had accepted. Should the project be continued on the basis of such unsure premises? Maybe the best strategy would be to let the pole stay in

the village? This became the decision and the totem pole was left where it stood, with a brass sign bolted to it stating that the pole was presented to

”HIS EXCELLENCY LORD WILLINGDON, GOVERNOR-GENERAL OF CANADA /.../ WHO REQUESTED SUB-CHIEF TO ALLOW THE POLE TO REMAIN IN ITS PRESENT SITE AND TO BE CARED FOR BY THE NOOTKA INDIANS IN RECOLLECTION OF THE FIRST VISIT PAID BY A GOVERNOR-GENERAL TO FRIENDLY COVE AND TO THE WEST COAST OF THE ISLAND OF VANCOUVER IN APRIL 1929.”

The Swedes and Their Totem Pole

The matter of Her Majesty’s totem pole was thereby brought to its end. But during the same period another adventure with a totem pole in focus began. In December 1929 a letter was sent from the “Prime Minister, Province of British Columbia” S. F. Tolmie to the “Office for Indian Affairs” in Ottawa with questions concerning removed and/or sold totem poles. The Prime Minister underlined that export of totem poles was forbidden according to the “The Indian Act”, but in spite of this statement it seemed as if the central administration in Ottawa gave permission for poles to flood out of the country to the USA and Europe. And Tolmie did not (with a smile?) withhold himself from referring to the known fact that even the high Governor General had restrained himself “...when he refused to take from the Province a totem pole presented to him at Friendly Cove. To

make sure that it would not be removed in the future, he had a brass plate placed on it, to be held in trust for them and the Department of Indian Affairs”.

With this subtle reinterpretation of the history of the gift the Governor General’s actions appeared as a model of good behaviour. And on basis of this example Tolmie wanted to raise questions about the destinies of other poles. For example: “Was a totem pole removed from Gardner’s Canal in 1927 or 1928?”

And for sure it was. The totem pole at Gardner Canal was cut down and brought out of British Columbia by a Swedish Consul and a Norwegian Indian Agent and quietly shipped from Prince Rupert to the free harbour of Stockholm where it arrived early spring 1929. The Swedish Prime Minister Hjalmar Branting had removed the custom charges and members from the Royal Swedish Academy of Sciences attended the reception as the pole was re-erected at the Museum of Ethnography in Stockholm. The subsequent story of this pole, its repatriation and the following problems of balancing of gifts is presented in the monograph *Hövdingens totempåle – om konsten att utbyta gåvor. (= Chief G’psgo-lox’s totem pole and the art of exchanging gifts)* (Björklund 2016).

Keywords: repatriation, potlatch, indigenous people, museology, Northwest coast